

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0507658052

מאמר הרב

החינוך המהור ביותר

אומרת התורה הקדושה: "אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו". רש"י הקדוש שואל שאלה - מה זה "אמר אל הכהנים..." ואמרת אליהם? לכאורה יש פה כפילות לשון. "אמר אל הכהנים" פעם אחת, למה צריך להוסיף: "ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו"? ומתוך - בא להזהיר גדולים על הקטנים. דהיינו שהכהנים הגדולים צריכים לחנך את הקטנים וללמד אותם את כל הדינים וההלכות וההנהגות - מה זה כהן, מה זו קדושה, מהי טהרה. הקטנים יגדלו ויצטרכו לעבד בבית המקדש וזה הפשט - "אמר אתה" - אומרים לכהן הגדול - אתה תחנך את הקטן ותסביר לו בדיוק באיזה מעמד הוא נמצא.

יש שצדו לפרש ולומר - מה זה "להזהיר"? מלשון זהר. כמו שכתוב בתהלים: "גם עבדך נזהר בהם", מלשון אור. פרוש הדבר שאם האבא, הכהן הגדול, מראה לילד שלו מה צריך לעשות ואין להתנהג, זה מספיק בשביל לחנך אותו. עצם הדגמה האישית שהגדול מראה לקטן, אפילו בלי לדבר מלה אחת, זה החנך וזה הכוון וככה הוא ינהג.

אומרים בשם ר' חיים זיצ"ק, אחד מגדולי וענקי המוסר, שיש סגלה בגמרא במסכת שבת - מי שהזיר בנרות שבת זוכה לבנים תלמידי חכמים. השאלה הנשאלת - מה הקשר? אדם שהוא לא הכי צדיק שבעולם - הוא יזהר בנרות שבת, יקנה את הנרות הכי מהדרים, יקנה שמן זית זך, ויקפיד להדליק את הנרות עם כל הכפונות - זאת תהיה סגלה בשביל בנים תלמידי חכמים? אומר ר' חיים זיצ"ק - אין פה שום סגלה. זו עבודה. בזמן האור היחיד היה מנורות, לא היה חשמל. כשהיו רוצים לראות משהו - היו מדליקים נר. אמרו חז"ל - מי שהזיר בנרות שבת, נזהר בכל פעלה ובכל מעשה. כי כשיש אור הילד רואה ובוחן, הוא מסתכל מה אבא עושה, האם הוא מתנהג כמו שצריך. כמו בן תורה. מי שידע להזהר בנרות, בזמן שרואים אותו - אין מתנהגים ואין מגיבים - זוכה לבנים תלמידי חכמים. הבן קולט ורוצה להמשיך את הדרך של האבא.

אבל פה יש שאלה מתבקשת - התורה הקדושה מצוה לכהנים הגדולים לצוות את הבנים הקטנים להזהר בכל עניי הכהנה. אבל למה דוקא כאן? למה רק במצוות הכהנה יש ענין לחנך את הקטנים, להסביר להם ולהרגיל אותם שיהיו בכל הדינים של הכהנה, שיהיו לא להטמאות ח"ו, שלא לשאת אשה פסולה וכו'? למה לא בשאר מצוות? למה לא מחנכים את הילד לשבת, לתפילין? שם לא ראינו "להזהיר את הגדולים על הקטנים". מה המיוחד בענין הזה של הכהנה שיש מצוה מיוחדת על הגדול לחנך את הקטן?

אומר הגאון הגדול, מגיד המישרים, הרב שלמה ליינשטיין, דבר הפלא ופלא - הרי בדרך כלל אדם נמשך אחרי כלם, מה שכלם עושים - גם הוא עושה. כלם נכנסים לבית הכנסת - גם הוא נכנס, הוא לא נשאר בחוץ. כלם יוצאים לערבית - גם הוא הולך. אדם נמשך אחר האדם. הוא מוצא לעצמו הדר - למה לצאת? כי כלם יוצאים. הוא מגדיר את זה כך - "הרב של כלם". מה שכלם עושים גם הוא עושה. כלם מדברים לשון הרע לצערנו, גם הוא מדבר, ה'

ירחם. כלם עושים מעשה מסים וגם הוא עושה כמו כלם.

ילד שהוא כהן - כשהוא יעבר ברחוב ויראה לוי של תלמיד חכם, גדול הדור, הוא ירצה לבוא ולהדחף ולזכות גם כן לגעת במטה, להגיע לזכות כזאת שהוא נשא את המטה של תלמיד חכם גדול בישראל. מה יגידו לו? מה פתאם, זו הצדה, אסור לך להתקרב, תתרחק מפה ארבע אמות. מיד הוא יצחק וישאל: "מה רוצים ממני? כלם מתקרבים, כלם רוצים לזכות לגעת במטה, למה אני לא? במה אני שונה מכלם?"

לכן אומרת התורה - במקום כזה שהכהן הקטן צריך להיות שונה מכלם, אסור לו להטמא למתים, אסור לו לשאת כל מיני נשים, הוא צריך לעשות כל מיני דברים ועבודות מיוחדות, אומרים לו - אתה מיוחד ושונה מכלם. לכן אל תתקרב למטה של גדול הדור, כי אתה כהן, אתה מיוחד, יש לך קדושה עלייך, אתה נבחר. ואם אתה הנבחר והמבחר - אתה חייב להבדל ולהזהר. לכן פה צריך צווי מיוחד. במצוות תפילין לא צריך צווי מיוחד. הוא רואה שכלם מניחים תפילין, והוא ודאי יניח תפילין. שבת - למה שהוא לא ירצה לשמור שבת? אבל בדבר שזה נגד הכלל, נגד כלם - פה צריך להזהיר אותו. צריך לחנך אותו ולישר אותו שיעצ למסלול הקדוש הזה, "וקדשתו". שידע שהוא מיוחד.

הילד רואה ובוחן, הוא מסתכל מה אבא עושה, האם הוא מתנהג כמו שצריך, כמו בן תורה. מי שידע להזהר בנרות, בזמן שרואים אותו - אין מתנהגים ואין מגיבים - זוכה לבנים תלמידי חכמים. הבן קולט ורוצה להמשיך את הדרך של האבא

כאן אנחנו מגיעים ליסוד חשוב מאד: כל אחד צריך להרגיש שהוא מיוחד. כמו שהילד בגיל שבע אומרים לו - אתה כהן, אתה לא רגיל, אתה קדוש, אתה לא כמו שאר החברים שלך, ככה אנחנו צריכים להרגיש - אני מיוחד, אני בן של מלך, אני נסיו. זה מחייב - בן של מלך לא יכול להתלבש איך שהוא רוצה, הוא לא יכול לדבר מה שהוא רוצה, הוא צריך לברר כל דבר - את זה אני אומר ואת זה לא. הכל מתעד - מה שאני אגיד, מחר יהיה בעיתונים ובתקשורת, זה לא דבר פשוט.

פעם אחת שכחו את המיקרופון דלוק ליד נשיא ארצות הברית. הוא אמר איזו מלה וכל העולם רעש וגעש. הוא לא אמר דבר חמור, התגובה הייתה בגלל שהוא נשיא. אנחנו הרבה יותר מזה, אנחנו בנים של מלך מלכי המלכים. לכן כשאנחנו רוצים לחנך ילד עלינו לדעת שהוא לא רק הבן שלנו, הוא גם הבן של מלך מלכי המלכים. צריך ליקר את הדמות הזאת, לדעת שהוא גדול הדור וממלא היחס יהיה שונה. לא להגיד לו - מי אתה, מה אתה שוה, אלא - אתה שוה מיליארדים! כל אחד, כל ילד, יכול להיות גדול הדור. וזה מה שיכול להוביל אותנו להנהגה נכונה, להוביל אותנו למקום נכון וטהור. אם כל אחד ידע ליקר גם את עצמו וגם את בניו ואת שכניו ומקורביו, תמיד ידע שיש פה משהו אחר, כבוד מלכים. בניו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

יש יהודי צדיק בשם ר' אלחנן שיינרמן שגר בארצות הברית. כל הבנים והנחתנים שלו תלמידי חכמים. כלם מחדשים חדושים, הוציאו ספרים לאור, פלאי פלאים. הוא זכה למשפחה הכי חשובה באזור שלו. כמה פעמים שאלו אותו: "אין זכית למשפחה מפארת כזו, שכלם

המשך בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת	לע"נ דוד בן השאנה ז"ל	לע"נ רחל בת שושנה ע"ה	לע"נ ישראל בן חביבה ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל
18:54	20:06	21:01					

ע"פ לוח "לפי החיים" זמני ירושלים

הכסף האבוד

משדה התעופה ברעש מחריש אוזניים. בארץ נכר עשו ר' שלמה ורעייתו ימים מועטים, כאשר ביום מן הימים, פוגשת רעייתו של ר' שלמה אשה מוכרת מאוד, מהעבר הרחוק... 'אה, שלום לך', אומרת רעייתו של ר' שלמה. 'גרתם פעם לדינו, לא? מה שלומכם? אתם גרים כאן היום? איזה יופי! יש כאן מוסדות חינוך טובים? מה את אומרת... כבר הרבה זמן שלא ראינו אתכם, מה, כבר יותר מעשר שנים אתם גרים בחו"ל?"

היתה זו אשתו של בעל החוב הנמלט, ידידו לשעבר של ר' שלמה, שהופתעה

"החוב כאן ומוטל עלינו, וידעת שמו לא תסייע לפתרון בעיית החוב. מנגד, ראיתי לא מזמן כי בעל 'חובת הלבבות' מגלה, כי דיבור אחד שאינו כהוגן, מחולל מהפכה של ממש לרעה..."

מהנחמדות המתפרצת מפי חברתה לשעבר. 'אה...', השיבה נבוכה, 'כן, מה, לא ידעת שעברנו? לא סיפרו לך מה עבר על בעלי משהו?' 'מה? מה קרה?' הפעם היתה אשתו של ר' שלמה מופתעת. הרי לא ידעה ולא שמעה מכלום. 'לא, לא התכוונתי...' המשיכה החברה לשעבר, ומיהרה להסתייר את פניה המסמיקות ולרוץ הביתה...

מיד כשהגיע הביתה, אמרה האשה לבעלה: 'הידעת? אתה היית בטוח כי ר' שלמה מרכל עליך עם כל השכונה, מקטר על חוב העתק שהשארית על כתפיו. והנה פגשתי היום את רעייתו ברחובה של עיר, ואף היא אינה יודעת דבר. אם היית בטוח שהכל מדברים עליך שאתה גנב, מתברר כי דווקא ר' שלמה - המפסיד הגדול ביותר מכל סיפור הבריחה שלנו, אינו מדבר על כך מילה וחצי מילה! עתה, היה זה תורו של הבעל להיות מופתע. 'היתכן? הרי אני השארית את ר' שלמה עם חוב עתק, בסכום שהוא לא יכול היה לעמוד בו בכלל. האומנם אף רעייתו אינה יודעת דבר על כך?'

פחות מיממה אחר כך, איתר הידיד את מקום האכסניה של ר' שלמה, ידידו לשעבר. כשנפגשו, נפל עליו החבר בחיבוק של הערכה והערצה, ולא מצא את המילים כיצד להודות: 'ר' שלמה, אין לך מושג כמה אני מעריך אותך על השתיקה שלך. הייתי בטוח שכל השכונה מדברת שאני גנב ונוכל, והוקסמתי לראות אישיות נערצת כמוך... ועתה: ראשית, אני מבקש את סליחתך על עוגמת הנפש. שנית, אני מודה לך על השתיקה האמיצה שלך, ושלישית - גייסתי בתוך יממה את מלוא הסכום ששילמת במקומי, הנה... ומיד הוציא את מלוא הסכום בשטרות ירוקים מרשרשים, והניח לפני ר' שלמה, כאשר רק עכשיו, יותר מעשור אחרי, מתוודעת רעייתו של ר' שלמה לסיפור ההוא, מיהו בעל החוב הנמלט...

כשיצאו, הפטיר ר' שלמה: 'מלשתוק לא מפסידים, הן בעולם הזה והן בעולם הבא! הרי לו היית יודעת מי הוא האיש, אין כל סיכוי שאחרי מפגש טעון בינך ובין רעייתו הייתי מקבל עשירית מהסכום הזה... ועתה, בזכות השתיקה, ראי גם ראי - הרי כל הכסף שב אלניו בחזרה! אבל את בוודאי זוכרת, הוסיף בחיוך מנצח, 'את כל הרווחים ההם, שדיברנו עליהם כבר אז...' אז בשיחת הטלפון הבאה, כשאנו נתקלים בשאלה או במילה אחת שאינה כראוי, הבה נזכור להיות 'סוחרים' טובים!

(הרב אשר קובלסקי שליט"א)

סיפור הבא הינו סיפור אמיתי: לר' שלמה היה ידיד, איש עסקים מצליח, ששמו הלך לפניו. אותו ידיד נהג להשקיע סכומי כסף גדולים ברכישת נכסים והשבחתם, ומכירתם אחר כך ברווח גבוה. לצורך זה, הוצרך לא פעם לסכומי כסף גדולים, אותם לווה ופרע אחרי המכירה ומימוש הרווח. ר' שלמה עצמו, היה יהודי צנוע וישר דרך, שהתפרנס מגיע כפיו. ערב אחד, גילה ר' שלמה את ידידו נוקש בדלת ביתו, מבקש להיכנס ולשוחח. כל בקשתו היתה כי ר' שלמה - ידידו הותיק והמסור, יחתום ערבות על הלוואת סכום כסף גבוה, בעזרת ערבות זו יוכל להשיג הלוואה הזקוקה לו בדחיפות.

לכתחילה, דחהו ר' שלמה. 'איני חותם ערבויות, בטח לא על סכומים שמעולם לא החזקתי בידי', אמר בנועם. אך משידידו לחץ ולחץ, לא עמד ר' שלמה בלחץ, ובסופו של דבר יצא הידיד מביתו באותו ערב כשהחתימה המבוקשת בידו, כאשר כבר למחרת קיבל את ההלוואה הגדולה... היתה זו הפעם האחרונה בה נפגשו השניים. כמו בסיפורים, לא ארכו הימים ואותו ידיד ומשפחתו נמלטו לחו"ל, מותירים מאחוריהם הררי חובות, נושים זועמים וערבים שחבר עליהם עולמם, ביניהם ר' שלמה מיודעניו. עד מהרה הגיעו בעלי הגמ"ח לבקש את פירעון ההלוואה מהערב - ר' שלמה, אשר לא ידע להשית עצות בנפשו - מנין יביא לפתע סכום כסף כה גבוה?

עוד באותו ערב, כינס ר' שלמה את רעייתו לשיחה שהגדיר 'רצינית'. במבוכת מה סיפר את שאירע, כאשר ידידו ותיק ביקש את עזרתו, ולמרות שלא רצה - כמעט אולץ לחתום את הערבות המדוברת. לאחר שנטל נשימה ארוכה וביקש לוודא כי רעייתו עודה חשה בטוב, פירט את סכום העתק שנפל עליו כהוצאה לא צפויה וחריגה במיוחד, כאשר רעייתו פוערת עיניה בתימהון ובהפתעה. מי הוא זה ואיזה הוא הגנב הלז, התפרצה האשה לאחר ההלם הראשוני. 'מי הוא זה אשר הפיל אותנו בפח יקוש כזה, בסכום עתק אשר מי יודע אם נוכל להחזירו בכלל ביום מן הימים?'

אך ר' שלמה נצר פיו, ואמר בנועם: 'תראי, אני מבין ומזדהה עם הצורך לדעת מי האיש אשר גמל עמנו רעה כזאת. אך בוא נחשוב - האם ניתן לו לעשות לנו רע עוד יותר, ונפנק אותו במתנות טובות ויקרות ערך?' 'מה?' לא הבינה האשה. 'למה אתה מתכוונת?' 'הבה נחשב', השיב ר' שלמה בחיוך. 'הרי שם האיש לא באמת משנה. האיש ברח, איננו. החוב כאן ומוטל עלינו, וידעת שמו לא תסייע לפתרון בעיית החוב. מנגד, ראיתי לא מזמן כי בעל 'חובת הלבבות' מגלה, כי דיבור אחד שאינו כהוגן, מחולל מהפכה של ממש לרעה: המדבר לשון הרע מעביר את כל מצוותיו למי שדיבר עליו, ומקבל ממנו את כל עבירותיו.

אני כבר כבן ארבעים, באמתחתי רבבות מצוות שעשיתי בחיי, האם אפסיד את כולם בשביל לדבר מילה אחת? זאת ועוד, הגנב ההוא, מי יודע אלו עבירות נוספות יש לו... האם לא מספיק שהזיק לי בכסף, שאני צריך לקבל גם עבירת הגניבה שלו על כתפיי? מה תועלת תצמח לי מלומר מי הוא, הרי זה כולו נזק! לעומת זאת, אם לא אומר לך את שמו, הנזק הכספי קיים בין כך ובין כך. אך אני זוכה: הרי שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו, וברגע זה, בהתגברותי לא לספר את שמו, ובאיפוק לא לדעת - קנינו לנו ביטוח יקר ערך מכל צרה! ברגעים אלה אנחנו זוכים לביטחון רב מכל צרה וצוקה, מבעיות בריאות, מבעיות בחינוך הילדים, מבעיות בפרנסה! אם אני 'סוחר' טוב, ואני משתדל להיות כזה...', סיכם ר' שלמה ספק ברצינות ספק בצניעות... 'אני בוחר בדרך השתיקה ומרויח שבעתיים. נכון?'

האשה האזינה בקשב, והודתה לבעלה על שהאיר את עיניה, ללכוד סקרנות למילה אחת ולהרויח עולם ומלואו. החל ר' שלמה עובד עוד שעותיים ביום, וגם רעייתו הוסיפה שעות בימי ששי וערבי חג. צמצמו בהוצאות, החלו קונים פחות מוצרי מזון מיותרים, ועל ממתקים כמעט ויתרו כלל. אחרי יותר מעשור של הידוק החגורה התקציבית בכל המובנים נפרעה הערבות במלואה, ור' שלמה ומשפחתו שבו לנשום לרווחה...

אך בזאת לא תם סיפורינו. תקופת מה אחר כך, הזדמנה לר' שלמה ורעייתו שמחה משפחתית בחו"ל. הילדים 'חולקו' מבעוד מועד, המזוודות נארוזו, והמטוס המריא

לע"נ שמעון שטרייט בן מסעודה ז"ל	לע"נ אברהם אבהורן בן ג'נינה ז"ל	לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל	לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל	לע"נ אסתר בת חנה ז"ל	לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה	לע"נ עמנואל בן יקוט ז"ל
---------------------------------------	---------------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	----------------------------	--	-------------------------------

יצאו תלמידי חכמים, רבנים חשובים, מקהילים קהילות ב"רבים"? והוא היה עונה: "אתם יודעים בזכות מי? הכל בזכות אבא שלי". ההורים שלו גרו בוויינגטון מול הבית הלבן. זה היה לפני שבועים-שמונים שנה. ליד הבית הלבן היו מדרשאות יפהפיות, בכל זאת זה הבית שהנשיא נמצא בו מדי פעם. היום כבר הכל סגור במחסומים ואי אפשר להתקרב. פעם מי שהיה רוצה לשבת שם במדרשאות ולהנות - היה יכול.

והוא מספר: "אנחנו, בתור ילדים, היינו הולכים לשם לשחק. היה שם נחמד כל כך. כשהייתי בגיל שש שחקתי עם האחים והחברים שלי שם, ותוך כדי המשחק הבחנתי שאין לי כפה על הראש, כנראה שתוף כדי המשחק הכפה עפה. עצרתי, לא רציתי לזוז, שומתי את היד על הראש והחברים התחילו לחפש את הכפה. תוף כדי שאני עומד ככה עם היד על הראש, יצא הנשיא עם הפמליה שלו וראה אותי. הנשיא התקרב וראה משהו מוזר - ילד עומד עם היד על הראש, וכל החברים שלו רצים וקופצים. זה לא הסתדר לו, אולי הוא צריך עזרה!?

הוא הגיע סמוך אלי ושאל אותי: "למה אתה שם את היד על הראש? חסר לך משהו? חסר לך הראש?" עניתי לו - לא, יש לי בעיה אחת, הכפה אבדה לי, והחברים עוזרים לי לחפש אותה, בינתיים אני לא יכול לזוז. שואל אותי הנשיא הגוי: "מי אמר לך לשים כפה?" עניתי לו - אבא שלי. "ולמה אבא שלך אמר לך לשים כפה?" עניתי - כי למעלה בשמים יש מלך, הקב"ה, ואנחנו צריכים יראת שמים, לפחד מה' למעלה שברא את כל העולם. הוא נותן שכר למי שעושה טוב, והוא מעניש את מי שעושה לא טוב. אבא שלי תמיד מחנך אותי שתהיה לי יראת שמים, שאני אדע לפחד מהקב"ה, ושאני אוכל לקבל ממנו שכר. ולכן תמיד אבא אומר לי - תשים את הכפה על הראש ואז תדע שיש ה' בשמים למעלה. ככה אבא שלי הסביר לי.

הנשיא שמע את זה וכל כך התפעל ואמר לי: "אתה ילד חכם, אני מברך אותך שיהיה לך שכל תמיד ידעו לחנך אותך בדרך כזאת. כי זה חנוך אמיתי". הוא הושיט לי את היד ואמר: "אתה תצליח בחיים". וככה נפרדנו. כמובן שלמחרת כל ארצות הברית כבר מודעת

למפגש הזה, וכל מה שאמרתי היה מתעד, והיה קדוש שם שמים בכל ארצות הברית, גם אצל היהודים וגם אצל הגויים. הגעתי לאבא שלי בשמחה ובשרתי לו - היה קדוש שם שמים. ספרתי לו מה שהיה, ושפסוף הנשיא לחץ לי את היד. כשהאבא שמע את זה הוא הזדעזע - בני הקור, אני לא מאמין, הוא לחץ לך את היד? אוי ואבוי. הרי חכמים גורו שהגויים מטמאים, יש להם טמאה, וברגע שהוא נגע בך הוא טמא אותך. מהר, רוצ, תשטף את היד, תעשה נטילה לסרוגין, שלש פעמים על כל יד, כדי שחם ושלום לא תהיה לך הטמאה הזאת."

מספר אותו ילד, שהפך להיות בר אורין, אחד מתלמידי החכמים החשובים בארצות הברית: "מה שאבא אמר לי באותו רגע, הכניס לי זרם של קדושה. נשיא ארצות הברית עם כל העצמה, עם כל הכבוד ועם כל התפאורה שיש מסביבו, לא שנה שום דבר לעמדת טהרה של יהודי. זה מה שאבא החדיר לי - יהודי זה מעל הכל. טהרה של יהודי תנצח כל דבר, גם את נשיא ארצות הברית. אני גדלתי בידעיה שאני יהודי, ואני צריך לדעת איך לסלל לעצמי את הדרך של היהודי. ככה חנכתי את עצמי ואת הילדים שלי, ואם אתם רואים את כל המשפחה המפארת הזאת - זה בזכות אבא שלי. זה מה שהאבא הוריש לי".

זה מה שאנחנו צריכים להוריש. להגיד לילדים - אתה בן של מלך, אתה נסיך. הכל תלוי מה מכניסים, מה מחדירים, מה אנחנו שונים. יהודי שנה הרבה, רק צריך שצנחני את זה פנימה. לדעת בכל יום שאנחנו קמים, איזו שמחה. אומרים שאחד מהאדמו"רים, כל יום שהיה מניח תפלין, לפני כן הוא היה רוקד. ולא הבינו - שמחת תורה היום? הוא היה אומר: "עכשו אני מניח תפלין, אתם יודעים כמה זה שונה? זאת זכיה!" כל החסידים שם, כשהיו רואים אותו, הנחת התפלין שלהם הייתה משהו אחר לגמרי. הם היו מבינים - אני עכשו מניח תפלין, אני עכשו הופך להיות קשור לקב"ה. זו הדרך להזהיר גדולים על הקטנים. שבע"ה נזכה להרגיש שהנשמה הטהורה שלנו היא חלק אלוך ממעל, ואז בע"ה נזכה להיות קרובים לה' יתברך.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

קנייני התורה

קניין מ"ו: המחכים את רבו

מערכת קנייני התורה הורתה לאדם כיצד לקנות את התורה על ידי פעולות אקטיביות שעושה בעצמו. ואז מגיע קניין "המחכים את רבו". לא מובן. הלא רבו, ממה נפשך, אם רוצה לקנות את התורה, צריך ללמוד ולפעול באופן אקטיבי בעצמו, ומדוע צריך משהו שיחכים אותו? ואדרבה, במקרה הזה מי שקונה את התורה זה הרב ולא התלמיד, ומה פתאום התלמיד הוא זה שרוכש את הקניין!?

נתבונן במדרש שמואל (אבות, ו, ג, ד"ה 'מחכים') וז"ל: "רמז כי התלמיד אשר ישתדל לעיין בעוז ותעצומות עד שהרב יוכרח מחמתו לעיין ולהתחכם יותר ממנו, כיון שהוא סיבה שרבו יתחכם על ידו כמ"ש יקנה קנין תורה". נפלא ביותר. עצם היות האדם הסיבה לקניין התורה אצל רבו - גורם לעצמו לקנות את התורה. למדנו מדבריו, שהקניין לו זוכה התלמיד מגיע באופן לא טבעי כלל! שהרי אם קניין התורה כאן עבור התלמיד הוא על ידי "התלמיד אשר ישתדל לעיין בעוז ותעצומות", ועל ידי לימודו יקנה את התורה - הלא זה כבר נתבאר בעבר שעל ידי עמל, התורה נקנית! ווס דפשו?

אלא רבויסי, יסוד גדול למדנו כאן - שהיות האדם סיבה לקניין התורה, והוא אינו חושב רק על עצמו כמה הוא יהיה תלמיד חכם, אלא על מטרת על, שמערכת התורה בעולם תתפקד כראוי, ושעל ידו התורה מתייסדת בלב רבו וגורם לו גם כן לקנות את התורה - כאן מגיע לו באופן על טבעי מתנה מהבורא יתברך לזכות לסיעתא דשמיא עצומה, מידה כנגד מידה, לקנות את התורה הקדושה.

והיסוד הזה מבואר ברמז בדברי האוה"ח הקדוש (שמות לא, טו) בעניין החשיבות לדאוג למערכת, לחשוב על רצון ה' ולא רק על עצמו, וזה לשונו: "עוד ירצה שצריך לשמור את השבת לבל יהיה בו דבר חול בין ממנו בין מהזולת, ולא יאמר אדם די לי במה שנשמור עצמו

מחללו, ואם יתחלל מהזולת מה בכך, אלא צריך שיהיה שומר אותו לבל יתחלל..." ע"כ לשה"ק. לדאוג למערכת התורה של הקדוש ברוך הוא שלא תתבזה! טוב, אם לדאוג למערכת, למה צריך להחכים דווקא את רבו? אדרבה, "המחכים את תלמידו" נשמע יותר נצרך, לא?! נענה על פי משל. אדם המשקה את פרדסו, יחשוב כמובן להתחיל להשקות מהאדמה הגבוהה, למה? שהמים יורדים מהגבוה לנמוך. שאם ישקה את הנמוך תחילה, המים יישארו במקומו. או לחילופין ישקה את הפרדס במרכזו, בו יש חרישות רבות המסתעפות בין העצים, שהמים ילכו ויעברו דרכם לשאר העצים.

ובנמשל, שכאשר אדם הגיע למדרגה רוחנית ותורנית גבוהה, סימן שהוא כלי קיבול לעוד, וכדאי להשקיע בו יותר! בבחינת "תן לחכם ויחכם עוד" (משלי ט, ו) ובגמרא (ברכות, נה). אמר רבי יוחנן אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה שנא' (דניאל ג, כא): "יָהּב חִכְמָתָא לְחַפְיָמִין", משא"כ התלמיד, שאף שצריך להחכימו ולהעמיד תלמידים הרבה, מכל מקום לעולם לא נדע האם התלמיד אכן יתברר כהצלחה להעביר את התורה הלאה. וכדמצינו בגמרא (קידושין, כט): "תנו רבנן, הוא ללמוד ובנו ללמוד - שהוא קודם לבנו. רבי יהודה אומר: אם בנו זריז וממולח ותלמודו מתקיים בידו - בנו קודמו".

הרי שחשיבות קיום התורה לא מוטלת רק על הפרט, אלא בעיקר על המערכת התורנית הענפה, להגדיל תורה ולהאדירה בעולם! לכן המחכים את רבו ומשקיע בשאלות שיניעו אותו לפעול, ללמוד וללמד הלאה, זה מקדם אינטרס מערכתי שלם של הקדוש ברוך הוא בבריאה ובכך התורה לא משתכחת מישראל, וזה מזכה לו בדרך על טבעית לקנות את התורה הקדושה, שנאמר "כִּי מִכְבְּדִי - אֶכְבְּדִי" (שמואל א, ב, ה)

הרב עמירם טובי הי"ו

להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7 ואז 956363

יסוד גדול למדנו
כאן - שהיות
האדם סיבה לקניין
התורה, והוא אינו
חושב רק על עצמו
כמה הוא יהיה
תלמיד חכם, אלא
על מטרת על,
שמערכת התורה
בעולם תתפקד
כראוי

יצא לאור הספר שרבים חיכו לו

פניני בית לוי - חלק ב' על המועדים ופרשיות השבוע

וורטים נדירים
מהלכים מאלפים
סיפורים מחזקים
ושיחות שלא אור מעולם

משיחותיו של

הרה"ג **אברהם עטייה שליט"א**
רב קהילת בית לוי בבית וגן

הספר ערוך בשפה השווה לכל נפש,
אברכים ובעלי בתים,
מגידי שיעורים ועוד

ניתן לרכוש עם
הקדשה
מעוצבת
ע"ג הספר

אוצר
לשולחן המנוח

ניתן להשיג אצל המחבר: 0586666447 | 0507658052 | 029664455. אצל אורי: 0505340701
במייל ravattia@gmail.com | בבית הכנסת בית לוי רח' יוסף חכמי 48

אולם האירועים המיוחד
של בית הכנסת "בית לוי"

בסימז

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות
ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ:
ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והרצאות
ההכנסות קודש להחזקת הכול • לתחזוקת המקוה • לנזקקים

בית לוי
אולם אירועים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום
שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:
054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

**מקווה חדש ונקי
בסטנדרטים הגבוהים ביותר:**

מהודר בכל ההידורים ובתכלית הכשרות
לפי כל השיטות והחומרות
בהמלצתם ובפיקוחם של גדולי ישראל
נבנה ברמה גבוהה וביופי מיוחד
עובר נקיון יסודי מידי יום ביומו
ע"י חברת נקיון
המים מוחלפים בכל יום

לפרטים נוספים: 02-9664455
רחוב יוסף חכמי 48 מורדות בית וגן ירושלים

לתרומה לעלון לדיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה ולע"נ: 050-7658052
לקבלת העלון למייל ולכל נושאי העלון, יש לשלוח מייל לכתובת: ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM